

Aan de gemeenteraad

Op welke gronden deze brief?/Waarom nu voorgelegd?

Voor u ligt het plan van aanpak 'Op weg naar herstel en een thuis (2023-2026)'. Dit plan richt zich op de brede groep Rotterdammers die (dreigend) dakloos zijn en/of met psychische/psychosociale problematiek kampen. Het gaat om dakloze personen (jongvolwassenen 18-23 jaar, volwassenen 23+ en gezinnen), bankslapers en Rotterdammers met een extramurale of intramurale ggz-indicatie vanuit de Wmo2015. Met het nieuwe plan willen wij deze mensen perspectief bieden op herstel en een thuis. De hoofdlijnen van het nieuwe plan zijn op 28 maart 2023 (23bb002096) met u gedeeld. Hierna heeft de bespreking in de commissievergadering ZWCS op 19 april 2023 en in de raad op 11 mei 2023 plaatsgevonden. Hierbij heeft u de mogelijkheid gehad om input mee te geven op het plan.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

Tijdens de raadsvergadering op 16 juni 2022 is de motie 'Rotterdam heeft ook Daklozenbeleid nodig? (22bb004374)' aangenomen. Met deze motie is de raad gevraagd om met een nieuw plan te komen. Verder zijn tijdens het begrotingsdebat eind vorig jaar en in het raadsdebat op 11 mei een aantal toezeggingen gedaan en is de motie 'Maak je hard tegen dakloosheid, tijd voor een inclusief beleid' (23bb003068) aangenomen. In deze brief ontvangt u de afdoeningsvoorstellen voor deze moties en toezeggingen. Ook is op 8 februari 2023 de toezegging 'Een nieuwe, duurzame daklozenopvang – manier van tellen' (23bb001017) gedaan. In deze brief wordt u geïnformeerd over de voortgang hiervan.

1. Samenvattend stellen wij u aan voor om te besluiten tot de afdoening van de volgende moties en toezeggingen zoals in de brief wordt voorgesteld:
 - Afdoeningsvoorstel motie 'Rotterdam heeft toch ook Daklozenbeleid nodig?' (P.J.H.D. Verkoelen – 50PLUS; 22bb004374);
 - Afdoeningsvoorstel motie 'Maak je hard tegen dakloosheid, tijd voor een inclusief beleid' (F. Elbay e.a. – D66 e.a.; 23bb003068);
 - Afdoeningsvoorstel toezegging 'Actieplan Dakloosheid – definitieve plan' (23bb003114);

- Afdoeningsvoorstel toezeggingen 'Begroting – Aanpak dakloosheid' (22bb007714) en 'SvZ Actieplan Dakloosheid – indicatoren' (23bb002731);
 - Afdoeningsvoorstel toezegging 'Begroting – Plan dakloosheid' (22bb007715).
2. Kennis te nemen van:
- Voortgangsbericht toezegging 'Een nieuwe, duurzame daklozenopvang – manier van tellen' (23bb001017).

Toelichting:

In de afgelopen jaren heeft de gemeente fors geïnvesteerd in het bereik van de Rotterdammers die (dreigend) dakloos zijn en/of met psychische/psychosociale problematiek kampen. Er is een uitgebreid (woon-)zorgaanbod, waarbij de ondersteuning die iemand nodig heeft, bepaalt op welke plek iemand de zorg ontvangt. Er is voor de verschillende doelgroepen specifiek aanbod, zoals opvang, beschermd wonen locaties, doorstroomvoorzieningen en innovatieve woonvormen als Housing First en Project010. Op jaarbasis ontvangen vele duizenden Rotterdammers ondersteuning in deze locaties of thuis in de eigen omgeving.

De vraag naar voorzieningen en ondersteuning is oneindig. De uitdaging waar we de komende tijd voor staan is hoe we iedereen die ondersteuning nodig heeft kunnen blijven helpen. Dit is niet enkel een financieel vraagstuk, maar het gaat ook om hoe we de zorg houdbaar en toekomstbestendig houden. Dit staat onder druk mede als gevolg van het tekort op de arbeidsmarkt. Dit betekent dat we moeten blijven prioriteren en op zoek moeten gaan naar hoe we 'het anders doen', waarbij we samen met onze partners in de stad (aanbieders, zorgverzekeraars, corporaties en cliënt- en naastenvertegenwoordiging) op zoek blijven gaan naar oplossingen die het verschil maken. Dit is niet eenvoudig, mede doordat het woningtekort een grote uitdaging is en de bestaanszekerheid van mensen onder druk staat. Dit maakt dat we kritisch moeten kijken naar hoe we voorkomen dat een hulpvraag een zorgvraag wordt. Dakloosheid is immers niet alleen een zorgprobleem, maar ontstaat vaak vanuit andere oorzaken zoals het verlies van een huis, werk of inkomen in combinatie met inflatie en een persoonlijke financiële crisis. Om die reden kijken we in het plan over de volle breedte van alle levensdomeinen (ondersteuning, wonen, werk en omgeving) en hoe we hierin de komende jaren stappen kunnen zetten.

Daarbij zoeken we de aansluiting met andere landelijke, regionale en stedelijke trajecten die op dit moment lopen. Denk hierbij o.a. aan het Integraal Zorgakkoord, het Nationaal Actieplan Dakloosheid en het landelijk Plan van aanpak kwetsbare dakloze EU-burgers. De relatie met de Rotterdamse Bestuursopdracht Zorg is hierin belangrijk, omdat we ook vanuit daar kijken naar hoe we de groei van de zorgkosten kunnen afremmen. Het traject van de Bestuursopdracht Zorg, waar u apart over geïnformeerd wordt, kan ook consequenties met zich meebrengen voor de doelgroep van dit plan. We blijven hierbij kritisch kijken naar ons zorglandschap in het licht van al deze opgaves.

Speerpunten 2023-2026

Met het voorliggend plan van aanpak willen we dakloze mensen, bankslapers en mensen met psychische/psychosociale problematiek zo zelfstandig mogelijk laten wonen, met daarbij zinvolle daginvulling en sociale contacten. De totstandkoming van dit plan heeft in samenwerking met verschillende strategische partners in de stad plaatsgevonden: zorgaanbieders, woningcorporaties en cliëntvertegenwoordiging. Samen met hen zetten we de komende tijd in op de volgende vier speerpunten:

1. **Huisvesting:** met aandacht voor een passend woon-zorglandschap en voldoende (innovatieve) woonoplossingen voor de doelgroep;

2. **Opvang:** verbetering van de kwaliteit van de opvang en bevorderen uitstroom uit de opvang;
3. **Preventie en hulp:** specifiek aandacht voor bankslapers en andere groepen zoals jongeren, ex-gedetineerden en dakloze EU-migranten om te voorkomen dat zwaardere zorg ingezet moet worden;
4. **Meedoen:** met als doel om een goede daginvulling te bevorderen, zowel vanuit het gefinancierde zorgaanbod als het aanbod gericht op werk.

Onder elk speerpunt zijn diverse opgaves opgenomen. Hierbij geldt dat niet alles nieuw is, soms gaat het om ontwikkelingen die al in gang gezet zijn. Maar er is ook sprake van nieuwe opgaves die nog opgezet gaan worden. Over de voortgang en de resultaten van het plan van aanpak wordt u jaarlijks geïnformeerd. Dan zal ook gerapporteerd worden op de vier kernindicatoren zoals die in het plan zijn opgenomen.

Onderzoek nieuwe tarieven Maatschappelijke Opvang

De maatschappelijke opvang (dakloze jongvolwassenen, gezinnen en volwassenen) wordt via subsidies bekostigd. In mei 2022 is gestart met een herijkingsonderzoek naar de tarieven van de maatschappelijke opvang in Rotterdam. Dit met als doel om nieuwe, reële en objectieve tarieven voor de maatschappelijke opvang in te voeren per 1 januari 2024. Hiermee willen we ervoor zorgen dat zowel cliënten als aanbieders gelijk worden behandeld en ondersteuning kan worden geboden die nodig is. Er zijn nu onverklaarbare verschillen in tarieven tussen voorzieningen en een goede samenhang met de tarieven van de Wmo-arrangementen ontbreekt. Met deze herijking van de tarieven wordt hier bijvoorbeeld op het gebied van overhead en wijze van indexatie bij aangesloten. De nieuwe bekostiging moet aansluiten bij de doelen van het nieuwe plan van aanpak.

Er is een zorgvuldig proces doorlopen met betrokken aanbieders, waaruit reële, uniforme, objectieve en transparante tarieven zijn gekomen. Deze tarieven worden per 1 januari 2024 ingevoerd. De komende periode wordt als een overgangs- en leerjaar gezien, waarin we in nauwe samenwerking met de desbetreffende zorgaanbieders toewerken naar een Subsidieregeling maatschappelijke opvang 2025.

Openstaande moties en toezeggingen

Afdoeningsvoorstel motie 'Rotterdam heeft toch ook Daklozenbeleid nodig' (P.J.H.D. Verkoelen – 50PLUS; 22bb004374)

Op 16 juni jl. 2022 is bij de bespreking van het Coalitieakkoord door de gemeenteraad de motie "Rotterdam heeft toch ook Daklozenbeleid nodig?" (22bb004374) aangenomen. Deze motie verzoekt het college met een plan van aanpak voor de daklozenproblematiek te komen.

De totstandkoming van dit plan heeft in nauwe afstemming met zorgaanbieders, woningcorporaties en cliëntvertegenwoordiging plaatsgevonden. Het plan is als een bijlage met deze brief meegezonden. Hiermee verzoeken we u de motie 'Rotterdam heeft toch ook Daklozenbeleid nodig' (22bb4374) als afgedaan te beschouwen.

Afdoeningsvoorstel motie 'Maak je hard tegen dakloosheid, tijd voor een inclusief beleid' (F. Elbay e.a. – D66 e.a.; 23bb003068)

In de raadsvergadering van 11 mei 2023 bij de bespreking van het onderwerp 'Stand van zaken met betrekking tot het actieplan Dakloosheid' is de motie 'Maak je hard tegen dakloosheid, tijd voor een inclusief beleid' (23bb003068) aangenomen.

Met deze motie is het college gevraagd om:

- De zes actielijnen van het 'Nationaal Actieplan Dakloosheid: Eerst een Thuis' te integreren in de verdere uitwerking van het gemeentelijke plan van aanpak daklozen / kwetsbare Rotterdammers, en hierbij ook expliciet aandacht te schenken aan jongeren, LHBTQIA+'ers en EU-burgers;
- De actiepunten uit het 'Plan van Aanpak kwetsbare dakloze EU-burgers' te integreren in de verdere uitwerking van het gemeentelijke plan van aanpak daklozen / kwetsbare Rotterdammers;
- Hierover te rapporteren aan de raad.

Het voorliggend plan van aanpak is tot stand gekomen op basis van gesprekken en input van aanbieders, woningcorporaties en cliënten- en naastenvertegenwoordiging. Hierbij hebben we het accent gelegd op de belangrijkste opgaves die we voor de komende jaren voor onze stad zien. Dit binnen de (beperkte) mogelijkheden die er zijn o.a. als het gaat om beschikbaar vastgoed, de sociale huurwoningmarkt en de inzet van middelen en personeel. Hierbij is goed gekeken naar wat er in het nationaal actieplan staat waarbij geldt dat niet alles dat hierin staat voor ons nieuw is. Zo zijn een aantal onderwerpen reeds in onze aanpak geborgd zoals dat dakloze mensen met voorrang een woning krijgen en dat inzet gefocust is op duurzame passende oplossingen. Verder geldt dat bij een aantal onderdelen het Rijk nadrukkelijk aan zet is, bijvoorbeeld als het gaat om het versterken van bestaanszekerheid. Onderwerpen als preventie, Wonen Eerst, ervaringsdeskundigheid en het versterken van de uitvoeringspraktijk zoals bij de bankslapers, komen nadrukkelijk terug in ons plan van aanpak.

Wat betreft aandacht voor bijzondere doelgroepen: de doelgroep jongeren en EU-burgers zijn specifiek genoemd in het plan van aanpak. Zo is een aparte opgave opgenomen voor de doelgroep jongeren (speerpunt 'preventie en hulp', opgave 2 'extra aandacht voor jongeren'). Hierin komen diverse zaken terug, zoals de overgang van jeugdhulp naar de Wmo2015, verbetering van de informatievoorziening en het verkennen van nieuw aanbod. Voor EU-burgers is er aansluiting gezocht met het landelijk 'Plan van Aanpak kwetsbare dakloze EU-burgers' waar de gemeente Rotterdam één van de zes pilotgemeenten is. Met dit landelijke plan voor kwetsbare dakloze EU-burgers wordt ingezet op het bieden van perspectief en het verminderen van overlast op straat, door de intensivering van de inzet gericht op terugkeer en/of werk. Zo is in het plan opgenomen dat gemeenten als onderdeel van een terugkeertraject richting werk of herkomstland (eenmalige) kortdurende opvang kunnen bieden. Hiermee wordt de last van de problematiek verdeeld over meer gemeenten dan alleen de G4. Zo komen er mogelijkheden om voor deze groep een oplossing te realiseren met daarbij meer uniformiteit in de aanpak door het land heen. De acties die op landelijk niveau opgepakt worden, sluiten goed aan op wat wij in onze Rotterdamse aanpak doen en de versteviging die we voor de komende tijd doorvoeren. Preventie en dus het voorkomen dat mensen op straat belanden is hierbij essentieel en vraagt om een goede samenwerking met werkgevers, uitzendbureaus en landen van herkomst. Vanuit ons aangescherpte actieprogramma EU-arbeidsmigranten 2023-2025, dat u na het zomerreces ontvangt, pakken we deze complexe opgave op in samenwerking met zowel private als publieke regionale en landelijke partijen.

Ten aanzien van LHBTQIA+'ers geldt in zijn algemeenheid voor iedereen dat gemeenten op grond van de Wmo2015 maatwerk bieden. Dit doen we voor iedere burger ongeacht afkomst en seksuele geaardheid en dit concreet is in het plan van aanpak genoemd. Niet iedereen wil apart behandeld worden en dit is ook niet altijd nodig. Om die reden kijken we goed naar de behoefte en bieden we ondersteuning op maat. Dit gebeurt in

afstemming met aanbieders en we blijven uiteraard waar nodig hierover in gesprek met hen.

Gelet op het bovenstaande verzoeken wij u om de motie 'Maak je hard tegen dakloosheid, tijd voor een inclusief beleid' (23bb003068) als afgedaan te beschouwen.

Afdoeningsvoorstel toezegging 'Actieplan Dakloosheid – definitieve plan' (23bb003114)

Tijdens de raadsvergadering van 11 mei 2023 heeft wethouder Buijt de toezegging gedaan om n.a.v. Meicirculaire en eventuele extra te ontvangen middelen van het Rijk bij het definitieve plan terug te komen op de aanpak van buitenslapende EU-migranten. En om hierbij in relatie tot de ingetrokken motie van Leefbaar Rotterdam opties in kaart te brengen om de inzet om te komen tot vrijwillige terugkeer te intensiveren en daarbij de benodigde financiële middelen aan te geven.

Het Rijk heeft de meicirculaire 2023 op 31 mei 2023 gepubliceerd. Hierin is opgenomen dat in 2023 in totaal landelijk €7 mln. beschikbaar wordt gesteld voor de specifieke aanpak dakloze EU-burgers, conform het landelijk Plan van aanpak kwetsbare dakloze EU-burgers. Dit bedrag ontvangen de 6 deelnemende pilotgemeenten waar de gemeente Rotterdam er één van is. In totaal ontvangt Rotterdam een bedrag van €1.618.000 voor het jaar 2023. Over de voortzetting van de Rijksmiddelen voor 2024 en verder vindt nog besluitvorming door het Rijk plaats.

Deze extra middelen zullen ingezet worden voor de financiële dekking van:

- Kortdurende opvangplekken voor EU-migranten (in totaal 10 plekken);
- Borging van de aanvullende inzet van zorgpartijen en de inzet van de stedelijke procesregisseur EU-migranten¹;
- Versterken inzet gericht op terugkeer, met name binnen de gebieden Centrum en Zuid waar een hoge concentratie van deze doelgroep zich bevindt.

Verder wordt de komende tijd de inzet gericht op vrijwillige terugkeer vanuit de zorgpartijen verstevigd. Daarbij komt specifieke focus te liggen op de gebieden Centrum en Zuid vanwege de aanhoudende druk van buitenslapende EU-migranten. Hoe de voortzetting van de landelijke financiering per 2024 en verder uitkomt te zien, wordt later dit jaar vanuit het Rijk bekend gemaakt.

Met het bovenstaande geven wij invulling aan de toezegging 'Actieplan Dakloosheid – definitieve plan' (23bb003114).

Afdoeningsvoorstel toezegging 'Begroting – Aanpak dakloosheid' (22bb007714) en 'SvZ Actieplan Dakloosheid – indicatoren' (23bb002731)

Tijdens de begrotingsbehandeling op 10 november 2022 is door wethouder Buijt de toezegging gedaan om in het aangekondigde plan van aanpak dakloosheid doelstellingen en indicatoren op te nemen. Vervolgens is op 19 april 2023 in de commissie ZWCS de toezegging gedaan om meer indicatoren op te nemen in het definitieve actieplan dakloosheid.

In het meegezonden plan van aanpak zijn per speerpunt de te behalen resultaten zo concreet als mogelijk uitgewerkt en een aantal kernindicatoren opgenomen. In overleg

¹ Een deel van dit budget werd via het actieprogramma EU-migranten gedekt. Gelet op dat het Rijk nu met financiering komt zal dit deel van het budget terugvloeien naar de algemene middelen. Dit wordt verwerkt in de 2^e herziening 2023.

met zorgaanbieders hebben we verkend welke indicatoren iets zeggen over de hoofddambities die we willen bereiken op het totale plan en hoe we hierop kunnen sturen. Daarbij is gekeken naar indicatoren op hoofdlijnen en hoe we de administratieve lasten voor de monitoring voor zorgaanbieders en de gemeente tot een minimum kunnen beperken. Op basis hiervan zijn we uitgekomen tot de volgende vier kernindicatoren:

1. Voorkomen van instroom in opvang en beschermd wonen o.a. via preventieve inzet;
2. Maximale benutting sociale huurvoorraad voor uitstroom uit voorzieningen en Wonen Eerst;
3. Verblijfsduur in de opvang verkorten;
4. Individuele Plaatsing en Steun (of vergelijkbare werktrajecten) verhogen.

De uitwerking per indicator is in het plan opgenomen. Daarbij geldt dat deze informatie bovenop de informatie komt die uw raad reeds ontvangt over de zorg en ondersteuning, zoals via de raadsmonitor. Jaarlijks zal de voortgangsrapportage van het plan van aanpak verschijnen, waarbij er op de indicatoren gerapporteerd zal worden.

Met het bovenstaande wordt invulling gegeven aan de toezeggingen 'Begroting – Aanpak dakloosheid' (22bb007714) en 'SvZ Actieplan Dakloosheid – indicatoren' (23bb002731).

Afdoeningsvoorstel toezeggingen 'Begroting – Plan dakloosheid' (22bb007715)

In het begrotingsdebat op 10 november 2022 is door wethouder Buijt toegezegd om corporaties, opvanginstellingen e.d. te betrekken bij het plan dakloosheid.

Het meegezonden plan van aanpak is op een zorgvuldige wijze in nauwe samenwerking met zorgaanbieders, woningcorporaties en cliëntvertegenwoordiging/ ervaringsdeskundigen opgesteld. Als onderdeel hiervan is er ook gesproken met de Brede Raad 010 over het plan van aanpak en hebben zij input mee kunnen geven. Hiermee is invulling gegeven aan de toezegging 'Begroting – Plan dakloosheid' (22bb007715).

Voortgangsbericht toezegging 'Een nieuwe, duurzame daklozenopvang – manier van tellen' (23bb001017)

In de commissievergadering van 8 februari 2023 is de toezegging gedaan aan de commissie om terug te komen op de manier van tellen van het aantal daklozen op basis van de pilot uit twee andere gemeenten.

Op dit moment loopt er vanuit het Kansfonds een pilot in de gemeenten 's-Hertogenbosch en Oss om dakloosheid in die gemeenten via een telonderzoek in beeld te brengen volgens de ETHOS Light definiëring. Het ETHOS telonderzoek houdt in dat op één afgesproken dag alle dak- en thuisloze mensen in een gemeente/regio in kaart worden gebracht. Daarbij worden alle groepen uit de ETHOS light classificatie meegeteld. Lokale diensten en organisaties vullen een korte vragenlijst in. De telling, in het kader van de pilot, vond op 16 mei 2023 plaats. In oktober van dit jaar worden de resultaten van de telling bekend gemaakt door het Kansfonds.

Op basis van de pilotevaluatie kom ik uiterlijk eind 2023 terug op de wijze van het tellen van het aantal daklozen personen in Rotterdam via een afdoeningsvoorstel voor de toezegging 23bb001017.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:

Het nieuwe plan en de uitwerking van de ontwikkelopgaves worden gefinancierd uit de reguliere budgetten voor de Wmo (inclusief Beschermd Wonen/Maatschappelijke

opvang), uit de extra middelen die we vanuit het Rijk ontvangen als extra impuls voor de aanpak van dakloosheid (betreft bestemmingsreserve Blokhuisgelden, de extra impuls naar aanleiding van nationaal actieplan dakloosheid en de extra middelen vanuit het landelijk Plan van Aanpak kwetsbare dakloze EU-burgers) én extra middelen voor de aanpak van bankslapers zoals voorgesteld in de Voorjaarsnota 2023.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

V.J.M. Roozen

De burgemeester,

A. Aboutaleb

Bijlage(n):

Plan van aanpak Op weg naar herstel en een thuis (2023-2026)